

พฤติกรรมและปัญหาของการไ้หนมและอาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก

นางสาว ลาวัณย์ สันติชินกุล
นางสาว อรัญญา จุติวิบูลย์สุข

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเกสัชศาสตร์บัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2539

SURVEY OF PRACTICE AND PROBLEM RELATED TO INFANT FEEDING

MISS LAWAN SANTICHINAKUL
MISS ARANYA JUTHIWIBOONSUK

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF SCIENCE IN PHARMACY

FACULTY OF PHARMACY

บทคัดย่อ

ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการให้นมและอาหารเสริมแก่ทารก เป็นเรื่องที่พบได้บ่อย จึงได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินสถานการณ์ของปัญหาและหาสาเหตุของปัญหาดังกล่าว โดยการสำรวจข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามในแม่ 77 คน ซึ่งเป็นสมาชิกคริสตจักรสะพานเหลือง และคริสตจักรโมตรีจิต (กรุงเทพมหานคร) ได้จำนวนบุตรทั้งหมด 104 คน อายุ 36.0 ± 19.3 เดือน พบว่ามีทารกที่ไม่ได้รับนมแม่เลย 11.5 % ทารกที่ได้รับนมแม่เต็มที่อย่างน้อย 3 เดือน มี 20.2 % ทารกส่วนใหญ่ (41.3 %) ได้รับนมแม่ในปริมาณเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งสาเหตุสำคัญ 2 อันดับแรก คือ แม่รู้สึกว่ามีน้ำนมน้อย 50.0% และแม่จำเป็นต้องกลับไปทำงาน 32.6 % ผลการสำรวจการให้นมผงสำเร็จรูป พบว่า อายุเฉลี่ยของการใช้นมดัดแปลงสำหรับทารก คือ 1.1-8.8 เดือน, นมสูตรต่อเนื่อง 7.5 -17.4 เดือน , นมวัวครบส่วน 17.6-41.9 เดือน ปัญหาที่พบในการใช้นมดัดแปลงสำหรับทารก, นมสูตรต่อเนื่องและนมวัวครบส่วน โดยมาก คือท้องผูก นมดัดแปลงสำหรับทารกที่นิยมใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เอนฟาแลค (30.0 %), เอส26 (14.2%) และสโรว์ พี7แอล (13.3%) เหตุผลส่วนใหญ่ที่เลือกใช้ คือ ใช้ตามที่โรงพยาบาลได้ให้บุตรตั้งแต่แรกเกิด 53.3 % , นมสูตรต่อเนื่องที่นิยมใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เอนฟาโปร (44.9 %), เกน (15.4 %) และแนน2 (9.0%) นมครบส่วนที่นิยมใช้มากที่สุด คือ อะแล็คตา เอ็นเอฟ 60.6%

จากการสำรวจอายุที่เริ่มให้อาหารเสริมบางชนิด ได้แก่ น้ำส้มคั้น, กล้วย, ข้าว, ผัก, ปลาและผลไม้ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับที่อายุ 3-6 เดือน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พอเหมาะ มีเด็ก 1.3 % ที่ได้รับอาหารเสริมมากเกินไป วิธีการให้นม อายุ 4 ปี ยังมี 30.8 % ที่ให้นมโดยขวดนมอยู่ สำหรับวิธีการให้อาหารเสริมทั่วไป ในช่วงอายุ 6-12 เดือน มีการฝึกให้เด็กใช้มือหยิบอาหารน้อยมาก (12.5-38.2%) ที่อายุ 2 ปี เด็กสามารถใช้ช้อนเอง 79.5 % พบการใช้ขวดนมในการให้อาหารเสริมที่อายุ 2 และ 4 ปี 11.0 % และ 2.6 % ตามลำดับ

จากผลการสำรวจ ทำให้เห็นว่าทารกในกลุ่มที่ศึกษาได้รับนมแม่น้อยเกินไป ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ระบบโรงพยาบาลไม่เอื้ออำนวยให้แม่กับลูกได้นอนห้องเดียวกัน และแม่ขาดความรู้ที่จะให้นมแม่ให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการให้อาหารเสริมเด็กบางส่วนได้รับอาหารเสริมเร็วเกินไป

ปและบางส่วนก็ได้รับปริมาณนมมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของโรคอ้วนและปัญหาพฤติกรรมก
ารกินในระยะยาวได้

ABSTRACT

Since probiems in infant feeding are common , this study was aimed at su
rveying the situation of problems including the underlying factors involved . Seven
ty-seven mothers having children aged 6-71 months , members of 2 Chinese Prote
stant church in Bangkok , were interviewed using questionnaire. From these mothe
rs there were 104 children aged 36.0 ± 19.3 months. The results showed that 11.5
% of children never received breastfeeding. Only 20.2% were fully breastfed for at
least 3 months and majority of them (41.3%) recerved little breastmilk. The 2 ma
jor underlying factors were mother's perception of insufficient breastmilk (50.0%)
and their need to go back to work (32.6%) . For those who used commercial for
mula , the average age to begin and stop using infant formula was 1.1-8.8 months
, follow-up formula 7.5-17.4 months and whole milk 17.6-41.9 months. The maj
or problem during the use of these formulas was constipation . The most commonl
y used infant formula were Enfalac (30.0%) ,
S-26 (14.2%) and Snow P7L (13.3%) ; follow-up foomula were Enfapro (44.9%)
, Gain (15.4%) and Nan 2 (9.0%) ; whole milk were Alacta-NF (60.6%) .

The age at introduction of some supplementary food namely orange juice ,
banana , rice , vegetables , fish , and fruit was 3-6 months which was appropriate
. There was 1.3% of children receiving too much supplementary food . Concernin
g the methods used for milk and supplementary food feeding , there were still ma
ny children (30.8%) receiving milk by bottle at 4 years old , while only few (12.5
-38.2%) children were allowed to explore food by finger at 6-12 months old. The

use of bottle for supplementary food feeding were present being 11.1% at the age of 2 years and 2.6% at 4 years.

From the results we concluded that the children in this study receive inadequate breastmilk. The factors involved might be separation of mothers and child after birth, and that mothers lack knowledge and training to succeed breastfeeding. Problems in supplementary food feeding were present which might affect long term food habit of these children.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ จงจิตร อังคทะวานิช ภาควิชาอาหารเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล และ อาจารย์วิจิต เปานิล ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้กรุณาให้คำแนะนำมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ

คริสตจักรสะพานเหลือง

คริสตจักรไมตรีจิต

และแม่ในกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้